

становлення етнічного святкового костюма Волини. Проаналізовані проблеми теорії етнічності в постмодерністському дискурсі. Виявлено, що традиційному северноволынському жіночому святковому наряду притаманні спокійні кольори, що відображають ніжність природи Волинського Полісся, а яскравість притаманна традиційній южноволинській жіночій святковій одязі. Цей тип одязі має родственичі риси з традиційною жіночою святковою одязю сусідніх західнослов'янських народів.

Ключевые слова: етнічний святковий костюм, декоративно-прикладне мистецтво, етнічні символи, Волини, традиційна жіноча одяг Волини.

TRADITIONS OF FORMATION ETHNIC FESTIVE COSTUME VOLYN

Kravchuk Elena, graduate student of Kyiv National University of Culture and Arts

The review of publications which study the formation of ethnic Ukrainian costume in art-historical context. Considered and analyzed the problem of formation of ethnic costumes in Volyn, raised urgent questions of theory and history of ethnic garments due to the change of mental paradigm. Touch on Investigation and systematization of becoming ethnic traditions festive costume Volyn. The problems of ethnicity theory in postmodern discourse. Revealed that traditional pivnichnovolynskomu female festive costume peculiar calm colors that reflect nature tenderness Volyn Polissya. Contrast, brightness inherent in traditional pivennovolynskomu female festive clothing. Deals that this type of clothing is related features, primarily in embroidery, a traditional female festive clothing neighboring West Slavic peoples.

Key words: ethnic festive costume, arts and crafts, ethnic symbols, ethnic style Volyn Volyn traditional women's clothing.

UDC 391.2(477.82)

TRADITIONS OF FORMATION ETHNIC FESTIVE COSTUME VOLYN

Kravchuk Elena, graduate student of Kyiv National University of Culture and Arts

Research methodology. Scientists Budzan A., R. Zaharchuk-Chugai, marked [3; 4; 5] that for centuries ethnic design clothes Ukraine formed in two basic forms: as homemade crafts and organized production – fisheries-related market. They influenced the development of Ukraine natural conditions, availability of raw materials, favorable trade and geographical location. These forms of ethnic designs were parallel, closely intertwined with each other. Every era enriched subject-spiritual world and made their changes. However, from generation to generation transmitted genetic artistic traditions and artistic heritage of the people. The study of different periods and types of folk art performed M. Dragan, K. Kavas, T. Kara-Vasiliev, M. Kryvolapov, Yu wanting. M. Makarenko, Mr. Melnichenko, S. Myhal, L. Orsha, K. Promenytsky, M. Stankiewicz, W. Tymenko V. Titarenko, V. Torkanyuk D. Thorzhevskyy A. Hovorostov, E. Shevchenko, K. Shonk-Rusich and many other researchers.

Results. In general, traditional pivnichnovolynskomu female festive costume peculiar calm colors that reflect nature tenderness Volyn Polissya. Contrast, brightness inherent in traditional pivennovolynskomu female festive clothing. The analysis that this type of clothing is related features, primarily in embroidery, a traditional female festive clothing neighboring West Slavic peoples.

Novelty. The diversity of the two types of Volyn festive dress is an expression of wealth Ukrainian folk art, which emerged in the tradition of ethnic identity formation of the Ukrainian people and is an important part of modern Ukrainian culture, which combines ancient traditions with modern technologies.

Key words: ethnic festive costume, arts and crafts, ethnic symbols, ethnic style Volyn Volyn traditional women's clothing.

Надійшла до редакції 18.11.2016 р.

УДК 7.036

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЖІНОЧОГО ОБРАЗУ В КОНТЕКСТІ МОДНИХ ІННОВАЦІЙ ХХ СТОЛІТТЯ

Шкурко Валентина Юрїївна, здобувач Київського національного університету культури та мистецтв, м. Київ
Valunichka@ukr.net

Проаналізовано наукові праці щодо вивчення жіночого образу як соціокультурного феномену, надособистісного, символічного уявлення про жінку, квінтесенцію її субстанціональних якостей і здібностей, що переважають у тій чи іншій культурі й несуть у собі її особливості. Наведено дослідження, у яких розглянуто моду та модні інновації як мистецтво, творчість, код, ритуал, звичай, наслідування, що пов'язано з

процесом ідентифікації, індивідуалізації особистості. Простежено тенденцію звернення вчених до визначення модних форм одягу, які створюють певний жіночий образ.

Ключові слова: образ, жіночність, жіночий образ, мода, модні інновації, жіночий одяг, жіноча мода.

Постановка проблеми. У ХХ ст. відбуваються грандіозні перетворення в багатьох сферах життєдіяльності людини, зумовлені зміною політичного, економічного й соціального ладу, масштабною трансформацією традиційних ціннісних систем, естетичних та етичних ідеалів. Усі ці зміни позначаються на зовнішньому вигляді жінок – в одязі, зачісці, взутті, прикрасах, доборі парфумів тощо. Жіночий образ у суспільній свідомості посідає особливе місце, що зумовлено, у першу чергу, історичними, духовно-моральними й культурними передумовами розвитку країни. Він зробив величезний вплив на формування системи цінностей, властивих українському суспільству, визначив специфіку й подальший розвиток вітчизняної культури та філософської думки. Отже, сьогодні вивчення трансформації жіночого образу в контексті модних інновацій має особливу актуальність у зв'язку з новітніми практиками культуротворчості, що виникли й сформувалися на початку ХХІ століття.

Аналіз публікацій. У широкому аспекті проблеми моди та модних інновацій висвітлено в різних галузях науки такими дослідниками, як: Н. Волвенко, Л. Дихнич, Г. Куц, Ю. Легенький, М. Сенько, О. Шандренко, Ю. Шестопалова та ін., у працях яких мода визначається як складний комплекс культури.

Історію жіночого костюма розглянуто в працях українських (К. Кисильова, Т. Кротова, О. Лагода, М. Костельна, О. Тканко, Н. Чупріна й ін.) та російських (С. Ванькович, Т. Волобуєва, Г. Петушкова, К. Цховребадзе) учених. Серед сучасних філософів, що вивчають феномен жіночності й жіночий образ, варто виділити В. Барміна, О. Брюханову, Д. Григор'єву. Як видно з вищезазначеного, питання, пов'язані з трансформацією моди та модних інновацій, художньо-образних вирішень костюма, жіночності і жіночого образу висвітлено в працях дослідників, що належать до різних наукових парадигм, однак, незважаючи на вивчення багатьох аспектів цієї проблеми, праць щодо трансформації жіночого образу в контексті модних інновацій ХХ ст. здійснено не було.

Мета статті – висвітлити науково-теоретичні підходи до проблеми трансформації жіночого образу як однієї з найдавніших у культурі й мистецтві.

Виклад матеріалу дослідження. Розглянемо поняття «образ», яке має як складне й багатогранне смислове навантаження, так і широке застосування в буденному й науковому просторі. У тлумачних словниках (Т. Єфремової, С. Ожегова, Н. Шведової, Д. Ушакова) існує ряд визначень поняття «образ». Так, у словнику С. Ожегова визначення «образу» розкрито багатогранно: по-перше, ґрунтується на словах «вид» і «вигляд», що трактується в сенсі: створювати щось за своїм образом і подобою; «втратити образ людини», тобто зробити вчинки, не типові для адекватної людської поведінки; або ж бути в образі когось (тобто наслідувати, копіювати); по-друге, розкриває його як наочне уявлення про суб'єкт або об'єкт; по-третє, застосовується в літературі й мистецтві як «узагальнене художнє відображення дійсності, індивідуального явища»; по-четверте, типове для художнього твору, у якому образ частково тотожний типу, характеру героя; по-п'яте, визначення характеризує образ як напрям або спосіб (наприклад, образ думок) [10; 349]. У російській мові поняття «образ» має не лише візуальну складову, воно пов'язане й із праксеологією, людською поведінкою, бажанням відповідати деякому предмету. Різноманітність визначень даного поняття може бути розглянуто в межах соціальної філософії, антропології, гносеології, онтології.

Усі вищезазначені визначення образу поєднує й розширює у філософському дискурсі поняття «імідж». За Оксфордським словником філософії, «імідж» визначається як «зображення», «образ» [16; 179-180].

Найбільшого поширення набули наукові дискусії щодо порівняння та синонімічності поняття «образ» і «імідж». Поняття «імідж» походить від латинського «*imago*», англійського «*image*» й французького «*image*». При цьому, у деяких випадках англійська та французька інтерпретації образу спираються на латинське слово «*imago*». Тому, для експлікації поняття «імідж» потрібно розкрити зміст поняття «образ» у його латинському походженні. Проблеми, що виникають при розумінні поняття «образ», пов'язані саме з його багатозначністю.

У грецькій мові «образ» постає як матеріальний об'єкт (портрет, статуя), і як примара чи двійник; подоба. Латинське «*imago*» має, у першу чергу, матеріальну сторону образу, пов'язану із зображенням та спирається на світоглядні установки й культурні пріоритети Стародавньої Греції. Образ визначається як візуальний об'єкт, що відображає (як у дзеркалі), повторює (як портрет або статуя) реально існуючий предмет. У первинному, давньогрецькому варіанті, образ визначається як дзеркальне відображення, портрет, статуя, що несе певне смислове навантаження. А поняття «імідж» не має чіткого визначення в більшості сучасних українських словників. По-перше, це пов'язано з тим, що дане поняття є неологізмом і вперше з'являється в українському науковому просторі в 90-х

роках ХХ ст. Поширення в повсякденному спілкуванні українців слово «імідж» отримує наприкінці ХХ ст., що пов'язано з його політичними функціями.

Поняття «образ» домінує і в ХХ ст. Адже за допомогою образу відбувається становлення певного стилю одягу, зовнішнього вигляду будь-якої людини. І всі ці сучасні значення, подібно зображенню в дзеркалі, можуть змінюватися, трансформуватися.

Для вивчення жіночого образу необхідно розглянути основні його характеристики, характерні для феміністської науки, тобто розкрити змістовну наповненість поняття «жіночність».

На думку Л. Гулюк, під жіночністю розуміється соціокультурний конструкт, наповнення якого (сукупність поведінкових і психологічних рис й особливостей, що традиційно належать жіночому) диктується культурними домінантами певного часового відрізка. Жіноче і жіночність розрізняються як статеве і гендерне, природне і культурно-символічне. Жіночність є метафізична, соціальна складова жіночого, постає як сукупність соціальних і культурних вимог, які суспільство висуває до жінки [4].

Поглиблюючи розуміння жіночності, звернемося до визначення сутності поняття «фемінізм». Слово «фемінізм» – (від лат. *femina* – жінка) сформульовано соціалістом-утопістом Ш. Фур'є наприкінці 80-х рр. ХVІІІ ст., який вважав, що «соціальне становище жінок є показником суспільного прогресу» та називав «феміністами» прибічників жіночого рівноправ'я. «Фемініність» (від лат. *femininum* – жіночий) – комплекс тілесних, психічних і поведінкових особливостей, що розглядаються як жіночі. Фемінізм – суспільно-політичний рух, метою якого є надання жінкам всієї повноти громадянських прав. У широкому сенсі – прагнення до рівноправності жінок із чоловіками в усіх сферах суспільства. У вузькому сенсі – жіночий рух, метою якого є усунення дискримінації жінок і зрівняння їх у правах із чоловіками виникло в ХVІІІ ст., особливо активізувалося з кінця 1960-х років [2; 399].

Проблема трансформації жіночого образу одна з найдавніших у культурі й мистецтві, що починається з первісного мислення епох матриархату й патріархату. У міфологічному світогляді різних народів жіночий образ отримує символічне й змістове наповнення, відображається в епосі, фольклорі, культурі повсякденності. Теоретичне осмислення жіночого образу відбувається з появою філософської рефлексії й народженням антропологічної проблематики, починаючи з Сократа та його питання про самопізнання. Постановка питання стосовно вивчення жіночого образу характерна ще для античних філософів. Кожний жіночий образ є індивідуальним. Головна деталь будь-якого жіночого образу – гармонійне поєднання внутрішніх і зовнішніх якостей, стилю одягу і життєвих поглядів. При такому поєднанні досягається цілісність особистості. Категорія «образ» свідчить уже про те, що це ідеальна цілісність, а цілісність у тій чи іншій мірі визначається як певний космос, устрій, лад.

За твердженням Ю. Легенького образ стає тією категорією, що визначає продукуючу роль і відзнаки моди як мистецько-продукуючої реальності, тому що категорія «образ» у моді пов'язана з категорією «ім'я», що репрезентується в різних іпостасях – брендом, лейблом, логотипом, рекламними агенціями, у певних силуетних ознаках одягу та ін. [7].

Л. Міркушиною визначено жіночий образ як соціокультурний феномен, надособистісне, символічне уявлення про жінку, квінтесенцію її субстанціональних якостей і здібностей, що переважають у тій чи іншій культурі й несуть у собі її особливості [9].

Філософсько-антропологічні аспекти жіночого образу в гендерних дослідженнях висвітлено Д. Григор'євою, яка стверджує, що при вживання поняття «гендер» мова йде не про жінок та їх проблеми, а про стосунки статей у рамках певної історичної й культурної реальності і про проблеми, що впливають із цього процесу. Жіночність показано у двох аспектах – «Вічна Жіночність» й «Професійні Стандарти Краси», у яких автор аналізує формування так званого РВQ («Професійні Стандарти Краси»). Краса стає предметом постійної турботи й об'єктом творчості, що виробляє в жінок одне з таких відносин до власного тіла: за здібностям (отримай – тіло, яке заслуговуєш), підприємницька наснага (візьми краще у своїх природних задатків), абсолютна особиста відповідальність за вид і вік свого тіла (можна повністю переробити своє тіло), відкритий доступ (нарешті ти теж можеш пінатися той секрет, який найкрасивіші жінки знають уже кілька століть). Проблема РВQ і всього міфу про красу в сучасній інтерпретації зовсім не в тому, фарбується жінка чи ні, який носить одяг і т. д., а в тому, що Професійний Стандарт Краси зменшує можливість вибору в житті (іноді змушує жінку голодувати, щоб зберегти роботу). Боротьба йде не між природним/неприродним, а між болем і задоволенням, свободою й необхідністю. Дійсно проблемним питання про косметику стає тоді, коли без неї жінка відчуває себе неповноцінною і незахищеною. РВQ уможливує лише один вибір у тому, якою їй бути: сексуальною або серйозною (відповідне рішення вимагає певного гардероба, стилістики поведінки, сприйняття іншими й власне бачення (справжнього й бажаного) себе [3].

О. Мар'ясова вказує, що християнська духовна традиція визначає значимість концепту «образ», що обумовлює концепт «жіночий образ», який відрізняється від його предметного значення. На матеріалах біографічних описів жінок, обґрунтовується, що розуміння образу, у тому числі жіночого, у широкому сенсі розуміється як загальна категорія, що відображає явища життя в людській свідомості й володіє з позиції внутрішньої форми особистісним аспектом, людською дійсністю, культурною цінністю, виразом історичних тенденцій та ідеалів. Автором показано трансформацію жіночого образу в радянському проєкті вітчизняної культури й пострадянському з філософсько-культурологічних позицій. Підкреслено, що радянська держава наділила юридично всіма правами жінок, а також вимагала бути не лише «жіночною жінкою», а жінкою-ударницею, трудівницею, громадської діячкою, а вже потім матір'ю й дружиною. У пострадянському суспільстві жіночий образ наповнюється новим змістом: жінка намагається будувати кар'єру, заробляти гроші й тільки потім уже замислюється про дітей, сім'ю. Для сучасних молодих жінок стають цікавими модні, глянцеви журнали, у яких прописані всі плани й поради до дій, споживацтво як до товарів, так і до людських стосунків стає нормою [8].

К. Откович висвітлено жіночий фактор, відтворений в українській духовній культурі ХІХ – поч. ХХ ст. на підставі компаративного аналізу особливостей формування образу жінки в європейській та українській духовній традиції. Досліджено проблему ставлення до тіла жінки через його біологічне та естетично-еротичне споглядання. У жіночій практиці розкрито особливості естетично-етичного споглядання жіночого тіла. Зовнішня краса тіла стає запорукою духовності жінки [11].

М. Яковлевою розглянуто жіночий і чоловічий образи, що включають біологічні константи, соціокультурні конструкти, аксіологічні, етичні й естетичні аспекти як певні «моделі світу», що відображають їх більш цілісно. Проведено детальний аналіз детермінант побудови жіночого й чоловічого образів у контексті соціокультурних відносин, що дає змогу ближче підійти до вивчення розвитку костюма в ХХ столітті [15].

У дисертаційній роботі Л. Дихнич розглянуто теоретичні підходи до осмислення феномена моди, її природи, характерних особливостей і функцій у соціокультурних процесах ХХ ст. Вона стверджує, що в моді образ є невід'ємною складовою стилю. Образ – це зовнішній вигляд людини, що є вираженням особливостей її характеру. Чоловічі й жіночі образи існують на рівні стереотипів, ідеалів, міфів, що склалися в контексті певної національної чи регіональної культури. А кожна національна культура характеризується певним типом образів, що являють собою квінтесенцію історичного досвіду уявлень про людину й втілюються в національному народному одязі. Стереотипні образи – англійський денді, американський ковбой, іспанський тореадор, український (чи донський, кубанський) козак. У кожному образі гармонійно поєднуються абстрактне і конкретне, ідеальне і реальне, дійсне і вигадане. Правильно знайдене співвідношення загального й особливого є основою будь-якого образу. Конкретний образ не є статичним: він доповнюється додатковими значеннями, трактуваннями. При цьому архетип залишається незмінним [5].

Серед учених, що вивчають питання модного образу, варто виділити М. Сенько, яка розкриває проблеми образної еволюції європейської моди в контексті мистецьких стилів кінця ХІХ-ХХ ст., що передбачає новий підхід до дослідження історії моди. Дослідницею визначено, що стиль модерн починає поєднувати й певною мірою трансформувати чоловічі та жіночі настанови в моді. В образних інсталяціях моди цього стилю чітко розрізнено жіноче й чоловіче, простежено збереження та успадкування величезного досвіду культури [12].

Еволюцію індивідуального образу людини й створення одягу на основі формотворчих та декоративних принципів багатовимірних об'єктів досліджено К. Агабабян, яка розкриває історико-стилістичні особливості й нові концепції розвитку моди [1].

Дизайнером одягу К. Цховребадзе висвітлено механізми візуалізації модної форми жіночого одягу й знакові структури, що створюють певний стилістичний образ, побудовано типологію архетипів (загальноприйнятих схем, символів) моди стилів «класичний» та «спортивний», а також побудовані наочні геометричні моделі історичної трансформації архетипів у межах циклів у період 1930-2004 рр. у просторі геометричної подібності (систем пропорційності). Автором окреслено, що функціонування жіночої моди останніх десятиліть ХХ ст. значно відрізняються від попередніх періодів, суттєвими стають принципи монтажу, комбінаторика стилів, постійне інтерпретування історичного досвіду й цитування відомих стилів у костюмі призвело до безлічі складних еkleктичних утворень і «мутацій». Дизайн нового часу – ігровий дизайн, у якому костюм – живий елемент самовираження. Виникнення малих підприємств на противагу великим комбінатам також диктують необхідність проектування образних мобільних колекцій. Метафоричність, що викликає асоціації сприйняття, що діє як організуючий імпульс, стає еталоном естетики. Ситуація така, що наприкінці ХХ ст. особистість у мистецтві розкута. Риси молодіжної субкультури стають провідними для всієї моди. Поряд із цим

з'являються штучні стилі, що створюються дизайнерами без зовнішніх об'єктивних причин. Один із прикладів – стиль «Неопанк» 1994-1995 рр. Подібні явища відбуваються через необхідність виробляти все нові і нові образи та ідеї, здатні залучити увагу вимогливого глядача [13].

Українським дизайнером Н. Чупріною визначено принципи формоутворення та розвитку основних силуетних форм жіночого костюма протягом другої пол. XX ст. Визначено проектне рішення з урахуванням основних композиційно-технологічних та естетичних параметрів, що знайшло практичне відображення в розробці перспективної колекції жіночого костюма. Після вивчення вихідних даних, визначених аналізом передпроектної ситуації та науковим дослідженням теоретичних засад проектування, автором показано погіршеності для всіх силуетів періоду 1960-1969 рр., що пояснюється принциповою зміною параметрів форми жіночого костюма [14].

О. Лагодою виявлено особливості художньо-образних рішень костюма кінця XX – початку XXI ст. на зразках робіт західноєвропейських кутюр'є та дизайнерів. Розкрито специфіку формування та еволюціонування двох типобразів костюма, як естетичних ідеалів часу, у контексті становлення окремої галузі творчої діяльності – дизайну одягу [6].

Висновки. Отже, вивчення трансформації жіночого образу викликає постійний інтерес, оскільки ця проблема має як світоглядне, так і практичне значення. Аналіз спеціальної літератури дає змогу визначити, що наукових робіт, близьких до теми нашого дослідження досить багато. Однак до теперішнього часу не було комплексного підходу до розгляду трансформації жіночого образу в контексті модних інновацій XX ст. Численні наукові пошуки зосереджено на з'ясуванні динаміки уявлень про жінку й жіночність, а також моду, модні інновації. В умовах постійної трансформації структури сучасного суспільства під тиском різних аспектів зазнає змін і жіночий образ, його функції, роль у соціумі. Питання систематизації закономірностей трансформації жіночого образу в контексті модних інновацій XX ст. можуть бути обрані в якості перспективних напрямів досліджень у мистецтвознавстві.

Список використаної літератури

1. *Агабабян К. А.* Эволюция и инволюция художественного образа многомерного объекта в дизайне одежды: дис. ... канд. искусств.: 17.00.06 / К. А. Агабабян ; Всеросс. научно-исследов. ин-т. технической эстетики. – М., 2006. – 315 с.
2. *Айвазова С.* До історії фемінізму / С. Айвазова // Суспільні науки і сучасність. – 1992. – № 6. – С. 153–168.
3. *Григорьева Д. К.* Философско-антропологические аспекты образа женщины в гендерных исследованиях: автореф. дис. ... канд. филос. наук : 09.00.13 / Д. К. Григорьева; РАН. Ин-т философии. – М., 2004. – 13 с.
4. *Гулюк Л. А.* Мифологема женственности в культуре Серебряного века : дис. ... канд. филос. наук : 24.00.01 / Л. А. Гулюк; ГОУ ВПО «Белгород. гос. ун-т». – Белгород, 2007. – 153 с.
5. *Дихнич Л. П.* Феномен моды в социокультурных процессах XX столетия: автореф. дис... канд. ист. наук: 17.00.01 / Л. П. Дихнич ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2002. – 20 с.
6. *Лагода О. М.* Художньо-образні особливості костюма в дизайні одягу кінця XX – початку XXI століття: дис... канд. мистецтв.: 17.00.07 / О. М. Лагода; Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Харків, 2007. – 275 с.
7. *Легенький Ю. Г.* Философия моды XX столетия : курс лекций / Ю. Г. Легенький. – К. : КНУКиИ, 2003. – 300 с.
8. *Марьясова Е. А.* Трансформация образов женщины в российской культуре: философско-антропологический анализ : автореф. дис. ...канд. филос. наук : 09.00.13 / Е. А. Марьясова; ФГАОУ ВПО «Белгород. гос. нац. исследователь. ун-т». – Белгород. – 2016. – 23 с.
9. *Миркушина Л. Р.* Образ женщины в русской религиозной философии и культурной традиции конца XIX – начала XX вв. : автореф. дис. ...канд. филос. наук 24.00.01 / Л. Р. Миркушина; Астраханский гос. ун-т. – Астрахань, – 2014. – 22 с.
10. *Ожегов С. И.* Словарь русского языка // С. И. Ожегов; [под ред. чл.-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой]. – XIX изд., испр. – М. : Рус. яз., 1987. – 750 с.
11. *Откович К. В.* Жіночий фактор в аксіологічному вимірі української духовної культури XIX – початку XX століття : автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.04 / К. В. Откович ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2008. – 19 с.
12. *Сенько М. В.* Образна еволюція європейської моди в контексті мистецьких стилів кінця XIX-XX століття : автореф. дис... канд. мистецтв.: 26.00.01 / М. В. Сенько; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2009. – 19 с.
13. *Цховребадзе К. Н.* Механизмы визуализации модной формы женской одежды : автореф. дис... канд. техн. наук : 17.00.06 / К. Н. Цховребадзе; Моск. гос. ун-т дизайна и технологии. – М., 2005. – 24 с.
14. *Чупріна Н. В.* Розробка художньо-технологічних принципів проектування колекції сучасного жіночого костюма на основі українського народного одягу : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04 / Н. В. Чупріна ; Київ. держ. ун-т технологій та дизайну. – К., 2001. – 23 с.

15. **Яковлева М. В.** Динамика образов «мужественности» и «женственности» в европейском костюме XX века : гендерный подход : дис. ... канд. культуролог. наук : 24.00.01 / М. В. Яковлева; Росс. гос. пед. ун-т им. А. И. Герцена. – СПб., 2003. – 187 с.
16. *The Oxford Dictionary of Philosophy.* – Oxford : Oxford University Press, 2005. – 407 p.

References

1. **Ahababian K. A.** Эволюция и инволюция художественного образа многомерного объекта в дизайне одежды: дис. ... канд. искусств.: 17.00.06 / К. А. Аhababian ; Vseross. nauchno-issledov. un-t. tekhnicheskoi estetyky. – M., 2006. – 315 s.
2. **Aivazova S.** Do istorii feminizmu / S. Aivazova // Suspilni nauky i suchasnist. – 1992. – № 6. – S. 153–168.
3. **Hryhoreva D. K.** Fylosofsko-antropolohycheskye aspekty obraza zhenshchyny v hendernykh yssledovaniakh: avtoref. dys. ... kand. filos. nauk : 09.00.13 / D. K. Hryhoreva; RAN. Yn-t fylosofyy. – M., 2004. – 13 s.
4. **Huliuk L. A.** Myfolohema zhenstvennosti v kulture Serebrianoho veka : dys. ... kand. fylos. nauk : 24.00.01 / L. A. Huliuk; HOU VPO «Belhorod. hos. un-t». – Belhorod, 2007. – 153 s.
5. **Dykhnych L. P.** Fenomen mody v sotsiokulturnykh protsesakh KhKh stolittia: avtoref. dys... kand. ist. nauk: 17.00.01 / L. P. Dykhnych ; Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv. – K., 2002. – 20 s.
6. **Lahoda O. M.** Khudozhno-obrazni osoblyvosti kostiuma v dizaini odiahu kintsia XX – pochatku XXI stolittia: dys... kand. mystetstv.: 17.00.07 / O. M. Lahoda; Kharkiv. derzh. akad. dyzainu i mystetstv. – Kharkiv, 2007. – 275 s.
7. **Lehenkyi Yu. H.** Fylosofyia mody KhKh stoletyia : kurs lektsyi / Yu. H. Lehenkyi. – K. : KNUKyY, 2003. – 300 c.
8. **Mariasova E. A.** Transformatsiya obrazov zhenshchyny v rossiyskoi kulture: fylosofsko-antropolohycheskyi analiz : avtoref. dys. ...kand. fylos. nauk : 09.00.13 / E. A. Mariasova; FHAOU VPO «Belhorod. hos. nats. yssledovatel'skyi un-t». – Belhorod. – 2016. – 23 s.
9. **Myrkushyna L. R.** Obraz zhenshchyny v russkoi relyhioznoi fylosofyy y kulturnoi tradytsyy kontsa KhIKh – nachala KhKh vv. : avtoref. dys. ...kand. fylos. nauk 24.00.01 / L. R. Myrkushyna; Astrakhanskyi hos. un-t. – Astrakhan, – 2014. – 22 s.
10. **Ozhehov S. Y.** Slovar russkoho yazyka // S. Y. Ozhehov; [pod red. chl.-korr. AN SSSR N. Yu. Shvedovoi]. – KhIKh yzd., yspr. – M. : Rus. yaz., 1987. – 750 s.
11. **Otkovych K. V.** Zhinochy faktor v aksiolohichnomu vymiri ukrainskoi dukhovnoi kultury XIX – pochatku XX stolittia : avtoref. dys ... kand. filos. nauk: 09.00.04 / K. V. Otkovych ; Lviv. nats. un-t im. I. Franka. – Lviv, 2008. – 19 s.
12. **Senko M. V.** Obrazna evoliutsiia yevropeiskoi mody v konteksti mystetskykh styliv kintsia XIX-XX stolittia : avtoref. dys... kand. mystetstv.: 26.00.01 / M. V. Senko; Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv. – K., 2009. – 19 s.
13. **Tskhovrebade K. N.** Mekhanyzmy vyzualyzatsyy modnoi formy zhenskoii odezhdy :avtoref. dys... kand. tekhn. nauk : 17.00.06 / K. N. Tskhovrebade; Mosk. hos. un-t dyzaina y tekhnolohyy. – M., 2005. – 24 s.
14. **Chuprina N. V.** Rozrobka khudozhno-tekhnolohichnykh pryntsyypiv proektuvannia kolektsii suchasnoho zhinochoho kostiuma na osnovi ukrainskoho narodnoho odiahu : avtoref. dys. ... kand. tekhn. nauk : 05.19.04 / N. V. Chuprina ; Kyiv. derzh. un-t tekhnolohii ta dyzainu. – K., 2001. – 23 s.
15. **Yakovleva M. V.** Dynamika obrazov «muzhestvennosti» y «zhenstvennosti» v evropeiskom kostiume XX veka : hendernyi podkhod : dys. ... kand. kulturnoloh. nauk : 24.00.01 / M. V. Yakovleva; Ross. hos. ped. un-t ym. A. Y. Hertseny. – SPb., 2003. – 187 s.
16. *The Oxford Dictionary of Philosophy.* – Oxford : Oxford University Press, 2005. – 407 s.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ТРАНСФОРМАЦИИ ЖЕНСКОГО ОБРАЗА В КОНТЕКСТЕ МОДНЫХ ИННОВАЦИЙ XX ВЕКА

Шкурко Валентина Юрьевна, соискатель, Киевский национальный университет культуры и искусств, г. Киев

Анализируются научные работы, посвященные вопросам изучения женского образа как социокультурного феномена, символическому представлению о женщине как квинтэссенции ее субстанциональных качеств и способностей, преобладающих в той или иной культуре. Проанализированы исследования, в которых рассмотрены мода и модные инновации как искусство, творчество, код, ритуал, обычай, подражание, что связано с процессом идентификации, индивидуализации личности. Выявлено тенденцию обращения ученых к определению модных форм одежды, которые создают определенный женский образ.

Ключевые слова: образ, женственность, женский образ, мода, модные инновации, женская одежда, женская мода.

THEORETICAL BASIS OF TRANSFORMATION OF THE FEMALE IMAGE FASHION INNOVATIONS IN THE CONTEXT OF THE XX CENTURY

Skurko Valentina, applicant university for Kyiv national culture and arts

When covering the scientific research on the female image as a sociocultural phenomenon, supra, a symbolic representation of a woman, her essence of substantial qualities and abilities in a given culture. The results of studies in

which fashion and considered fashion as art innovation, creativity, code, ritual, custom, imitation, which is associated with the identification process, individualization. It traced the tendency circulation of scientists to the definition of fashionable clothing shapes that create a certain image of women.

Key words: image, femininity, female image, fashion, fashion innovation, women's clothing, women's fashion.

UDC 7.036

THEORETICAL BASIS OF TRANSFORMATION OF THE FEMALE IMAGE FASHION INNOVATIONS IN THE CONTEXT OF THE XX CENTURY

Skurko Valentina, applicant university
for Kyiv national culture and arts

The aim of this paper is to present scientific and theoretical approaches to the problem of the transformation of the female image as the one of the oldest in culture and art.

Research methodology. Reviewed scientific publications, analyzed scientific works (abstracts, dissertations), the work of scientists, which show the development of the female image, fashion, fashion innovation. The essence of the basic concepts according to reference books.

Results. It has been found that In recent years, an increasing number of works in various branches of science: general and social philosophy, psychology, sociology, cultural studies, philology, political science, journalism, which focused on the role and status of women in society, the analysis of the female image in the Ukrainian and world culture and literature. The phenomenon of femininity is reflected in the social and humanities. Every female character is individual and unique. The main part of any female character – a harmonious combination of internal and external quality, fashion style and views. The evolution of the female image of the individual and the creation of garments based on formative and decorative principles of multi-dimensional objects studied Ukrainian and foreign art historians, fashion designers, revealing the historical and stylistic features and new modes of conception. Issues related to fashion transformation and fashion innovation, artistic and imaginative costume making, femininity and the female image covered in the writings of scholars who belong to various scientific fields, however, despite the study of many aspects of the problem, research on the transformation of the female image in the context of fashion innovation has not been carried out of the twentieth century.

Novelty. This article provides an overview of the scientific literature on the issue of transformation of the female image in the context of fashion innovations of the twentieth century, considered the conceptual apparatus.

The practical significance. The practical significance lies in the fact that article material can be a theoretical basis for further research on the topic, and is also used by teachers to prepare special courses on «Fashion History».

Key words: image, femininity, female image, fashion, fashion innovation, women's clothing, women's fashion.

Надійшла до редакції 22.11.2016 р.

УДК 792.7(477)

ТРАНСФОРМАЦІЇ ФОЛЬКЛОРУ У ТВОРЧОСТІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЕСТРАДНИХ СПІВАЧОК

Конвалюк Уляна Володимирівна, аспірантка, ДВНЗ
«Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»,
м. Івано-Франківськ
ukonvalyuk@mail.ru

Наведено огляд публікацій, в яких досліджено взаємозв'язок фольклору та професійної музики. В результаті поєднання фольклору з різними видами естрадної та джазової музики виокремлено такі види взаємозв'язків: естрадні та джазові обробки українських народних пісень; створення оригінальних композицій на фольклорній основі; використання народних інструментів в акомпанементі при створенні естрадних і джазових композицій тощо. На основі аналізу аудіо та відеозаписів творчості сучасних українських співачок Руслани, Тіни Кароль та Іларії відзначено, що фольк-орієнтація відбувається в умовах масової культури, яка, у свою чергу, відтворює багато родових властивостей традиційного фольклору.

Ключові слова: музичний фольклор, трансформація, взаємозв'язки, естрадне виконавство, співачки.

Постановка проблеми. Сучасна епоха актуалізує звернення до музичного фольклору, який є основою для творчого переосмислення композиторами та виконавцями. Вплив музичного фольклору на професійну й естрадну музику є незаперечним. Музикознавці наголошують на тісному взаємозв'язку професійної і народної музики, що триває впродовж «усіх етапів розвитку української музики» [5; 47]. Тенденція до використання фольклору сучасними українськими музикантами стає дедалі виразнішою з останньої чверті ХХ ст. Провідною рисою музичної естради цього періоду є